Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
C-serie

C/2024/6819

29.11.2024

AANBEVELING VAN DE RAAD

van 21 oktober 2024

inzake het economisch, begrotings-, werkgelegenheids- en structuurbeleid van Italië

(C/2024/6819)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EU) 2024/1263 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2024 betreffende de doeltreffende coördinatie van het economisch beleid en betreffende het multilaterale begrotingstoezicht en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad ([1]), en met name artikel 3, lid 3,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden ([2]), en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad ([3]), waarbij de herstel- en veerkrachtfaciliteit ("de faciliteit") werd ingesteld, is op 19 februari 2021 in werking getreden. De faciliteit biedt de lidstaten financiële ondersteuning voor de uitvoering van hervormingen en investeringen, die worden gerealiseerd met budgettaire stimulansen door de Unie. In overeenstemming met de prioriteiten van het Europees Semester voor coördinatie van het economisch beleid, draagt de faciliteit bij aan het economisch en sociaal herstel en de uitvoering van duurzame hervormingen en investeringen, met name hervormingen en investeringen om de groene en de digitale transitie te bevorderen en de economieën van de lidstaten veerkrachtiger te maken. Zij helpt ook de overheidsfinanciën te versterken en de groei en werkgelegenheid op middellange en lange termijn te stimuleren, de territoriale cohesie binnen de Unie te verbeteren en de verdere uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten te ondersteunen.

(2) Verordening (EU) 2023/435 van het Europees Parlement en de Raad ([4]) ("de REPowerEU-verordening"), die op 27 februari 2023 is vastgesteld, heeft tot doel de Unie geleidelijk onafhankelijker te maken van de invoer van Russische fossiele brandstoffen. Dit zou moeten bijdragen tot energiezekerheid en de diversificatie van de energievoorziening van de Unie en tegelijkertijd het gebruik van hernieuwbare energiebronnen, de opslagcapaciteit voor energie en de energie-efficiëntie vergroten. Italië heeft een nieuw REPowerEU-hoofdstuk toegevoegd aan zijn nationale herstel- en veerkrachtplan om belangrijke hervormingen en investeringen te financieren die de REPowerEU-doelstellingen helpen verwezenlijken.

(3) Op 16 maart 2023 heeft de Commissie een mededeling gepubliceerd met de titel "Concurrentievermogen van de EU op lange termijn: blik op de periode na 2030", als basis voor beleidsbeslissingen en met als doel te werken aan een groeibevorderend regelgevingskader. De mededeling schetst het concurrentievermogen ten aanzien van negen elkaar versterkende aanjagers. Van die aanjagers zijn de toegang tot particulier kapitaal, onderzoek en innovatie, onderwijs en vaardigheden en een goed functionerende eengemaakte markt de belangrijkste beleidsprioriteiten voor

([1]) PB L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) Verordening (EU) 2023/435 van het Europees Parlement en de Raad van 27 februari 2023 tot wijziging van Verordening (EU) 2021/241 wat betreft REPowerEU-hoofdstukken in herstel- en veerkrachtplannen en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 en (EU) 2021/1755 en Richtlijn 2003/87/EG (PB L 63 van 28.2.2023, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

hervormingen en investeringen met als doel de huidige productiviteitsuitdagingen aan te pakken en het concurrentievermogen van de Unie en haar lidstaten op lange termijn op te bouwen. Op 14 februari 2024 heeft de Commissie een mededeling gepubliceerd met de titel "Het jaarverslag over de eengemaakte markt en het concurrentievermogen 2024". In die mededeling worden de sterktes en zwaktes van het concurrentievermogen van de eengemaakte markt van Europa beschreven. De ontwikkelingen van het jaar worden geschetst aan de hand van de negen geselecteerde aanjagers van het concurrentievermogen.

(4) Op 21 november 2023 heeft de Commissie de jaarlijkse duurzamegroeianalyse 2024 vastgesteld en daarmee de aanzet gegeven van het Europees Semester voor coördinatie van het economisch beleid van 2024. Op 22 maart 2024 hechtte de Europese Raad zijn goedkeuring aan de prioriteiten van de analyse voor 2024 die rond de vier dimensies van concurrerende duurzaamheid zijn geconcentreerd. Op 21 november 2023 heeft de Commissie op basis van Verordening (EU) nr. 1176/2011 ook het waarschuwingsmechanismeverslag 2024 vastgesteld, waarin zij Italië heeft genoemd als een van de lidstaten die mogelijk door onevenwichtigheden is geraakt of het risico loopt daardoor geraakt te worden, en waarvoor een diepgaande evaluatie nodig zou zijn. Op dezelfde datum heeft de Commissie tevens een advies vastgesteld over het ontwerpbegrotingsplan van Italië voor 2024. De Commissie heeft ook een aanbeveling vastgesteld voor een aanbeveling van de Raad over het economisch beleid van de eurozone en een voorstel voor het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid voor 2024 waarin de uitvoering van de werkgelegenheidsrichtsnoeren en de beginselen van de Europese pijler van sociale rechten wordt geanalyseerd. De Raad heeft de aanbeveling over het economisch beleid van de eurozone ([5]) (de "aanbeveling van 2024 over de eurozone") op 12 april 2024 aangenomen en het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid op 11 maart 2024.

(5) Op 30 april 2024 is het nieuwe kader voor economische governance van de Unie in werking getreden. Het kader omvat de nieuwe Verordening (EU) 2024/1263 betreffende de doeltreffende coördinatie van het economisch beleid en betreffende het multilaterale begrotingstoezicht, de gewijzigde Verordening (EG) nr. 1467/97 van de Raad ([6]) over de bespoediging en verduidelijking van de tenuitvoerlegging van de procedure bij buitensporige tekorten en de gewijzigde Richtlijn 2011/85/EU van de Raad ([7]) betreffende voorschriften voor de begrotingskaders van de lidstaten. De doelstellingen van het nieuwe kader voor economische governance zijn het bevorderen van gezonde en houdbare overheidsfinanciën, duurzame en inclusieve groei en veerkracht door middel van hervormingen en investeringen en het voorkomen van buitensporige overheidstekorten. Het nieuwe kader voor economische governance bevordert ook de nationale verantwoordelijkheid en heeft een grotere focus op de middellange termijn, in combinatie met een doeltreffendere en meer samenhangende handhaving. Elke lidstaat moet bij de Raad en de Commissie een nationaal budgettair-structureel plan voor de middellange termijn indienen. Een nationaal budgettair-structureel plan voor de middellange termijn bevat de budgettaire, hervormings- en investeringstoezeggingen van een lidstaat, met een planningshorizon van vier of vijf jaar, afhankelijk van de normale duur van de nationale legislatuurperiode. Het netto-uitgaventraject ([8]) van de nationale budgettair-structurele plannen voor de middellange termijn moet voldoen aan de vereisten van Verordening (EU) 2024/1263, met inbegrip van de vereisten om de overheidsschuld aan het einde van de aanpassingsperiode op een plausibel neerwaarts pad te brengen of te houden of op een prudent niveau onder 60 % van het bruto binnenlands product (bbp) te houden en om het overheidstekort op middellange termijn onder de in het Verdrag vastgelegde referentiewaarde van 3 % van het bbp te brengen en/of te houden. Indien een lidstaat zich overeenkomstig de criteria van Verordening (EU) 2024/1263 verbindt tot een relevante reeks hervormingen en investeringen, kan de aanpassingsperiode met maximaal drie jaar worden verlengd. Om de opstelling van die nationale budgettair-structurele plannen voor de middellange termijn te ondersteunen, heeft de Commissie op 21 juni 2024 richtsnoeren gepubliceerd over de informatie die de lidstaten moeten verstrekken in hun nationale budgettair-structurele plannen voor de middellange termijn en jaarlijkse voortgangsverslagen. Overeenkomstig de artikelen 5 en 36 van Verordening (EU) 2024/1263 heeft de Commissie in voorkomend geval referentiepaden en technische informatie aan de lidstaten bezorgd. De lidstaten moeten hun nationale budgettair-structurele plannen voor de middellange termijn uiterlijk op 20 september 2024 indienen, tenzij de lidstaat en de Commissie een redelijke verlenging van de termijn overeenkomen. Overeenkomstig hun nationale wettelijke kaders kunnen de lidstaten hun ontwerpplannen voor de middellange termijn met hun nationale parlementen bespreken, de onafhankelijke begrotingsinstellingen vragen een advies uit te brengen en de sociale partners en andere nationale belanghebbenden raadplegen.

([5]) Aanbeveling van de Raad van 12 april 2024 over het economisch beleid van de eurozone (PB C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Verordening (EG) nr. 1467/97 van de Raad van 7 juli 1997 over de bespoediging en verduidelijking van de tenuitvoerlegging van de procedure bij buitensporige tekorten (PB L 209 van 2.8.1997, blz. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Richtlijn 2011/85/EU van de Raad van 8 november 2011 tot vaststelling van voorschriften voor de begrotingskaders van de lidstaten (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Netto-uitgaven in de zin van artikel 2, punt 2), van Verordening (EU) 2024/1263: "netto-uitgaven" zijn de overheidsuitgaven ongerekend i) rente-uitgaven; ii) discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde; iii) uitgaven voor programma's van de Unie die volledig met inkomsten uit Uniefondsen worden gefinancierd; iv) nationale uitgaven voor medefinanciering van door de Unie gefinancierde programma's; v) cyclische elementen van de uitgaven voor werkloosheidsuitkeringen, en vi) eenmalige en andere tijdelijke maatregelen.

(6) In 2024 blijft het Europees Semester voor coördinatie van het economisch beleid evolueren in overeenstemming met de uitvoering van de faciliteit. De volledige uitvoering van de herstel- en veerkrachtplannen blijft essentieel voor de verwezenlijking van de beleidsprioriteiten in het kader van het Europees Semester, aangezien de plannen helpen bij het doeltreffend aanpakken van alle of een aanzienlijk deel van de problemen die zijn aangehaald in de relevante landspecifieke aanbevelingen die in de afgelopen jaren zijn gedaan. De landspecifieke aanbevelingen van 2019, 2020, 2022 en 2023 blijven onverminderd van belang voor herstel- en veerkrachtplannen die zijn herzien, bijgewerkt of gewijzigd overeenkomstig de artikelen 14, 18 en 21 van Verordening (EU) 2021/241.

(7) Op 30 april 2021 heeft Italië overeenkomstig artikel 18, lid 1, van Verordening (EU) 2021/241 zijn herstel- en veerkrachtplan ingediend bij de Commissie. Op grond van artikel 19 van Verordening (EU) 2021/241 heeft de Commissie de relevantie, doeltreffendheid, efficiëntie en samenhang van het herstel- en veerkrachtplan beoordeeld overeenkomstig de in bijlage V bij die verordening opgenomen beoordelingsrichtsnoeren. Op 13 juli 2021 heeft de Raad zijn uitvoeringsbesluit betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Italië ([9]) vastgesteld, dat werd gewijzigd op 8 december 2023 op grond van artikel 18, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241 om de maximale financiële bijdrage voor niet terug te betalen financiële steun bij te werken en het REPowerEU-hoofdstuk erin op te nemen ([10]). De tranches worden vrijgegeven als de Commissie overeenkomstig artikel 24, lid 5, van Verordening (EU) 2021/241 verklaart dat Italië de desbetreffende in het uitvoeringsbesluit van de Raad vastgelegde mijlpalen en streefdoelen op bevredigende wijze heeft verwezenlijkt. Bevredigende verwezenlijking impliceert dat de verwezenlijking van eerdere mijlpalen en streefdoelen niet is teruggedraaid.

(8) Op 30 april 2024 heeft Italië zijn nationale hervormingsprogramma 2024 en zijn stabiliteitsprogramma 2024 ingediend, in overeenstemming met artikel 4, lid 1, van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad ([11]). Overeenkomstig artikel 27 van Verordening (EU) 2021/241 weerspiegelt het nationale hervormingsprogramma 2024 ook de halfjaarlijkse verslaglegging van Italië over de vorderingen bij de verwezenlijking van zijn herstel- en veerkrachtplan.

(9) Op 19 juni 2024 heeft de Commissie het landverslag 2024 voor Italië gepubliceerd. Daarin werd de vooruitgang beoordeeld die Italië heeft geboekt bij de uitvoering van de desbetreffende landspecifieke aanbevelingen die de Raad tussen 2019 en 2023 heeft aangenomen, en werd de balans opgemaakt van de uitvoering door Italië van het herstel- en veerkrachtplan. Op basis van die analyse werden in het landverslag lacunes vastgesteld met betrekking tot de uitdagingen die niet of slechts gedeeltelijk worden aangepakt in het herstel- en veerkrachtplan, alsook nieuwe en opkomende uitdagingen. Ook werd de voortgang beoordeeld die Italië heeft geboekt bij de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten en bij de verwezenlijking van de kerndoelen van de Unie inzake werkgelegenheid, vaardigheden en armoedebestrijding, alsook bij de verwezenlijking van de duurzameontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties.

(10) De Commissie heeft uit hoofde van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 een diepgaande evaluatie uitgevoerd voor Italië. De belangrijkste bevindingen van de beoordeling door de diensten van de Commissie van macro-economische kwetsbaarheden voor Italië voor de toepassing van die verordening zijn gepubliceerd in april 2024. Op 19 juni 2024 heeft de Commissie geconcludeerd dat Italië wordt geconfronteerd met macro-economische onevenwichtigheden, nadat in 2023 sprake was van buitensporige onevenwichtigheden. Er blijft met name sprake van kwetsbaarheden in verband met de hoge overheidsschuld en de zwakke productiviteitsgroei, in een context van een kwetsbare arbeidsmarkt en enkele overgebleven zwakke punten in de financiële sector, die van grensoverschrijdend belang zijn. De overheidsschuldquote van Italië is aanzienlijk gedaald ten opzichte van de piek tijdens de COVID-19-crisis, met name als gevolg van een sterke groei van het nominale bbp. Met 137 % van het bbp in 2023 is de overheidsschuldquote echter nog steeds hoog, en er wordt verwacht dat de neerwaartse trend dit jaar en volgend jaar zal ombuigen. Dit is toe te schrijven aan een grote schuldverhogende stock-flow adjustment, nog steeds grote — zij het afnemende — overheidstekorten, en een lagere groei van het nominale bbp. De productiviteitsgroei is over het algemeen positief maar beperkt geweest, hetgeen bevestigt dat hervormingen en investeringen nodig zijn om structurele tekortkomingen te verhelpen en omstandigheden te creëren waarin de productiviteit kan groeien. De situatie op de arbeidsmarkt is de afgelopen jaren verbeterd en heeft zich niet vertaald in loondruk. De arbeidsparticipatie is hoger dan ooit, maar nog steeds relatief laag. De financiële sector is verder versterkt door verbeteringen in de kwaliteit en winstgevendheid van bankactiva en Italiaanse banken staan minder, maar wel nog steeds in aanzienlijke mate, bloot aan staatsleningen en door de staat gegarandeerde leningen op hun balans. Het beleid heeft een gunstig effect gehad op de aanpak van de kwetsbaarheden, onder meer door de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, dat onder andere de productiviteit en de potentiële bbp-groei stimuleert om de overheidsschuldquote op langere termijn te helpen verlagen. Het blijft van essentieel belang om het tempo van de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan te handhaven, en extra beleidsinspanningen zouden gunstig zijn. Er zijn duidelijk meer maatregelen nodig om de hoge overheidsschuldquote terug te dringen. Het hervormde stabiliteits- en

([9]) ST 10160/21 INIT; ST 10160/21 ADD 1; ST 10160/21 ADD 1 REV 1; ST 10160/21 ADD 1 REV 2.

([10]) Uitvoeringsbesluit van de Raad van 8 december 2023 tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit van 13 juli 2021 betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Italië (ST 16051/23 INIT en ST 16051/23 ADD 1).

([11]) Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid (PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

groeipact, met inbegrip van de toepassing van de buitensporigtekortprocedure, biedt een geschikt en sterk toezichtmechanisme om de risico's voor de houdbaarheid van de begroting aan te pakken en om het toezicht in het kader van de procedure voor macro-economische onevenwichtigheden aan te vullen.

(11) Volgens door Eurostat gevalideerde gegevens is het overheidstekort van Italië afgenomen van 8,6 % van het bbp in 2022 tot 7,4 % in 2023, terwijl de overheidsschuld is gedaald van 140,5 % van het bbp eind 2022 tot 137,3 % eind 2023. Zoals aangekondigd in de mededeling van de Commissie van 8 maart 2023, getiteld "Richtsnoeren voor het begrotingsbeleid voor 2024", zet de Commissie de eerste stap om op een tekort gebaseerde buitensporigtekort-procedures in te leiden op basis van de begrotingsresultaten voor 2023, in overeenstemming met de bestaande wettelijke bepalingen. Op 19 juni 2024 heeft de Commissie een verslag op grond van artikel 126, lid 3, van het Verdrag uitgebracht. In dat verslag wordt de begrotingssituatie van Italië beoordeeld, aangezien het overheidstekort in 2023 de in het Verdrag vastgelegde tekortreferentiewaarde van 3 % van het bbp overschreed. In het verslag wordt geconcludeerd dat de Commissie, in het licht van die beoordeling en rekening houdend met het advies van het Economisch en Financieel Comité op grond van artikel 126, lid 4, van het Verdrag, voornemens is in juli 2024 voor te stellen de buitensporigtekortprocedure ten aanzien van Italië in te leiden, door de Raad aan te bevelen een besluit vast te stellen overeenkomstig artikel 126, lid 6, van het Verdrag waarbij wordt vastgesteld dat er voor Italië een buitensporigtekortsituatie bestaat.

(12) Op 12 juli 2022 heeft de Raad aanbevolen ([12]) dat Italië in 2023 een prudent begrotingsbeleid zou voeren, met name door de groei van nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven te beperken tot onder de potentiële outputgroei op middellange termijn ([13]), rekening houdend met de aanhoudende tijdelijke en gerichte steun aan huishoudens en bedrijven die het meest kwetsbaar zijn voor stijgingen van de energieprijzen, en aan mensen die Oekraïne ontvluchten. Tegelijkertijd werd Italië aanbevolen klaar te staan om de lopende uitgaven aan te passen aan de veranderende situatie. Italië kreeg ook de aanbeveling om meer overheidsinvesteringen te doen voor de groene en de digitale transitie, en voor energiezekerheid in het kader van het REPowerEU-initiatief, onder meer door gebruik te maken van de faciliteit en andere Uniefondsen. Volgens ramingen van de Commissie was de begrotingskoers ([14]) in 2023 licht expansief (0,3 % van het bbp), in een context van hoge inflatie. De groei van de nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven (ongerekend discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde) in 2023 heeft een contractieve bijdrage aan de begrotingskoers van 1,0 % van het bbp geleverd en was in overeenstemming met de aanbeveling van de Raad van 12 juli 2022. De contractieve bijdrage van de nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven was toe te schrijven aan de met 1,4 procentpunt van het bbp verlaagde kosten van de (gerichte en niet-gerichte) noodmaatregelen voor huishoudens en bedrijven in reactie op stijgingen van de energieprijzen. Pensioenen en verlagingen van de loonbelastingwig waren de belangrijkste aanjagers van de groei van de nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven (ongerekend discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde). In 2023 bedroegen de met subsidies uit hoofde van de faciliteit en andere fondsen van de Unie gefinancierde uitgaven 1,2 % van het bbp. De nationaal gefinancierde investeringen bedroegen 2,9 % van het bbp in 2023, een stijging van 0,3 procentpunt ten opzichte van 2022. Italië financierde aanvullende investeringen via de faciliteit en andere fondsen van de Unie. Het deed overheidsinvesteringen voor de groene en de digitale transitie en voor energiezekerheid, bijvoorbeeld om slimme netten te versterken, de "Tyrreense verbinding" te realiseren, systemen voor hogesnelheidsvervoer te ontwikkelen, waterstof op brownfields te produceren, snelle internetverbindingen tot stand te brengen en de overheid te digitaliseren. Die overheidsinvesteringen zijn deels gefinancierd uit de faciliteit en andere fondsen van de Unie.

(13) In het stabiliteitsprogramma 2024 wordt in het macro-economische scenario dat aan de begrotingsprognoses ten grondslag ligt, uitgegaan van een reële bbp-groei van 1,0 % in 2024 en 1,2 % in 2025, terwijl de inflatie, gemeten aan de hand van het geharmoniseerd indexcijfer van de consumptieprijzen (GICP), wordt geraamd op 1,2 % in 2024 en 1,8 % in 2025. Indien de wetgeving niet wordt gewijzigd, zal het overheidstekort naar verwachting afnemen tot 4,3 % van het bbp in 2024 en 3,7 % in 2025, terwijl de overheidsschuldquote naar verwachting met 0,5 procentpunt zal toenemen tot 137,8 % eind 2024 en vervolgens tot 138,9 % eind 2025. Het overheidstekort zal na 2025 naar verwachting afnemen tot 3,0 % van het bbp in 2026, en tot 2,2 % in 2027. Het overheidstekort zal dus naar verwachting na 2026 de in het Verdrag vastgelegde tekortreferentiewaarde van 3 % van het bbp niet overschrijden. Naar verwachting zal de algehele overheidsschuldquote na 2025 echter verder toenemen tot 139,8 % in 2026 en vervolgens licht dalen tot 139,6 % in 2027.

([12]) Aanbeveling van de Raad van 12 juli 2022 over het nationale hervormingsprogramma 2022 van Italië en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2022 van Italië (PB C 334 van 1.9.2022, blz. 96).

([13]) Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie bedraagt de potentiële outputgroei op middellange termijn van Italië in 2023 nominaal 5,9 %, op basis van de gemiddelde reële potentiële groei over tien jaar en de bbp-deflator van 2023.

([14]) De begrotingskoers wordt afgemeten aan de jaarlijkse verandering in de onderliggende begrotingssituatie van de overheid. Op basis daarvan wordt de economische impuls beoordeeld die uitgaat van het begrotingsbeleid — zowel het op nationaal niveau gefinancierde beleid als het beleid dat uit de begroting van de Unie wordt gefinancierd. De begrotingskoers wordt gemeten als het verschil tussen i) het groeipotentieel op middellange termijn en ii) de verandering in de primaire uitgaven (discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde niet meegerekend), exclusief de tijdelijke COVID-19-crisismaatregelen, maar inclusief de uitgaven gefinancierd door niet terug te betalen steun (subsidies) in het kader van de faciliteit en andere Uniefondsen.

(14) Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie zal het reële bbp groeien met 0,9 % in 2024 en 1,1 % in 2025 en zal de inflatie, gemeten aan de hand van het GICP, in 2024 1,6 % en in 2025 1,9 % bedragen.

(15) Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie zal het overheidstekort in 2024 4,4 % van het bbp bedragen, terwijl de overheidsschuldquote tegen eind 2024 zal stijgen tot 138,6 %. De verwachte daling van het tekort in 2024 komt met name voort uit de volledige uitfasering van energiesteunmaatregelen en de sterk afgenomen begrotingskosten van belastingkredieten voor de renovatie van woningen (0,25 % van het bbp ten opzichte van 3,5 % in 2023) als gevolg van wetswijzigingen die ook hebben geleid tot de statistische classificatie van nieuwe belastingkredieten als "niet-uitkeerbaar" (terwijl eerdere belastingkredieten als "uitkeerbaar" waren geclassificeerd). De stijging van de schuldquote in 2024 weerspiegelt de sterke stijging van de stock-flow adjustment als gevolg van het vertraagde effect van de belastingkredieten voor woningrenovatie in de periode 2021-2023, die al op transactiebasis waren verrekend in het tekort op de kasstroom. Volgens de ramingen van de Commissie is de begrotingskoers in 2024 contractief (3,1 % van het bbp).

(16) Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie zullen in 2024 uitgaven ten belope van 0,6 % van het bbp worden gefinancierd met niet terug te betalen steun ("subsidies") uit hoofde van de faciliteit, tegenover 0,8 % van het bbp in 2023. De met subsidies uit hoofde van de faciliteit gefinancierde uitgaven zullen hoogwaardige investeringen en productiviteitsverhogende hervormingen mogelijk maken zonder dat dit rechtstreekse gevolgen heeft voor het overheidssaldo of de overheidsschuld van Italië. Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie zullen in 2024 uitgaven ten belope van 1,3 % van het bbp worden gedekt door leningen uit de faciliteit, tegenover 0,3 % van het bbp in 2023.

(17) Op 14 juli 2023 heeft de Raad Italië aanbevolen ([15]) een voorzichtig begrotingsbeleid te voeren, met name door de nominale stijging van de nationaal gefinancierde netto primaire uitgaven ([16]) in 2024 te beperken tot maximaal 1,3 %. De lidstaten is verzocht er bij het uitvoeren van hun begroting 2023 en het opstellen van hun ontwerpbegrotingsplannen voor 2024 rekening mee te houden dat de Commissie aan de Raad zou voorstellen om op een tekort gebaseerde buitensporigtekortprocedures in te leiden op basis van de begrotingsresultaten voor 2023. Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie nemen de nationaal gefinancierde netto primaire uitgaven van Italië in 2024 af met 2,8 % ([17]), hetgeen minder is dan de aanbevolen maximale groei. Die onderschrijding van de aanbevolen maximale groei van de nationaal gefinancierde netto primaire uitgaven komt neer op 2,0 % van het bbp in 2024. De netto-uitgaven in 2023 waren echter hoger dan ten tijde van de aanbeveling werd verwacht (verschil van 2,9 % van het bbp). Indien de netto-uitgaven in 2023 gelijk waren gebleven aan die van de aanbeveling, zou het resulterende groeipercentage van de netto-uitgaven in 2024 0,9 % van het bbp boven het aanbevolen groeipercentage hebben gelegen. Daarom bestaat volgens de beoordeling van de Commissie, na rekening te hebben gehouden met het basiseffect van de hoger dan verwachte netto-uitgaven in 2023, het risico dat de nationaal gefinancierde netto primaire uitgaven niet volledig in overeenstemming zijn met de aanbeveling.

(18) Bovendien heeft de Raad Italië aanbevolen om de geldende noodsteunmaatregelen voor energie in 2023 en 2024 zo snel mogelijk af te bouwen, en de daarmee samenhangende besparingen te gebruiken om het overheidstekort terug te dringen. De Raad heeft voorts aanbevolen dat, indien hernieuwde stijgingen van de energieprijzen nieuwe of voortgezette steunmaatregelen vereisen, Italië ervoor zou moeten zorgen dat dergelijke steunmaatregelen gericht zijn op de bescherming van kwetsbare huishoudens en bedrijven, budgettair haalbaar zijn, en stimulansen voor energiebesparing behouden. Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie bedragen de nettobegrotingskosten ([18]) van de steunmaatregelen voor energie naar raming 1,0 % van het bbp in 2023 en 0,0 % in 2024. Indien de daarmee gepaard gaande besparingen worden gebruikt om het overheidstekort terug te dringen, zoals aanbevolen door de Raad, zouden deze prognoses een begrotingsaanpassing van 1,0 % van het bbp in 2024 impliceren, terwijl de nationaal gefinancierde netto primaire uitgaven ([19]) in dat jaar zorgen voor een contractieve bijdrage aan de

([15]) Aanbeveling van de Raad van 14 juli 2023 over het nationale hervormingsprogramma 2023 van Italië en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2023 van Italië (PB C 312 van 1.9.2023, blz. 105).

([16]) Netto primaire uitgaven worden gedefinieerd als nationaal gefinancierde uitgaven ongerekend i) discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde, ii) rente-uitgaven; iii) conjuncturele werkloosheidsuitgaven, en iv) eenmalige en andere tijdelijke maatregelen.

([17]) Hierin worden eenmalige maatregelen ten belope van 0,04 % van het bbp in 2024 meegerekend, die verband houden met verschillende bronbelastingen en inkomsten als gevolg de vrijwillige regularisering van de fiscale positie van belastingplichtigen (de zogeheten tregua fiscale) in ruil voor lagere straffen en boetes, die werden gecompenseerd met ingrepen in verband met de overstromingen die Italië in mei 2023 hebben getroffen (alsook eenmalige maatregelen ten belope van 0,3 % van het bbp in 2023 die verband houden met verschillende bronbelastingen en inkomsten als gevolg de vrijwillige regularisering van de fiscale positie van belastingplichtigen (de zogeheten tregua fiscale) in ruil voor lagere straffen en boetes, die slechts deels werden gecompenseerd met ingrepen in verband met de overstromingen die Italië in mei 2023 hebben getroffen). Op 14 juli 2023 heeft de Raad ook verwezen naar de verwoestende overstromingen die Italië in mei 2023 hebben getroffen, en heeft de Raad ermee ingestemd dat de kosten van rechtstreekse noodhulp in verband met die overstromingen in aanmerking zouden worden genomen bij latere beoordelingen van de naleving en in beginsel als eenmalige en tijdelijke maatregelen zouden worden beschouwd.

([18]) Het cijfer geeft het niveau weer van de jaarlijkse begrotingskosten van die maatregelen, inclusief inkomsten en uitgaven en, in voorkomend geval, ongerekend de inkomsten uit belastingen op uitzonderlijke winsten van energieleveranciers.

([19]) Deze bijdrage wordt gemeten als de verandering in primaire overheidsuitgaven ongerekend i) incrementele begrotingsgevolgen van discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde; ii) eenmalige maatregelen; iii) conjuncturele werkloosheidsuitgaven, en iv) uitgaven gefinancierd met niet terug te betalen steun (subsidies) in het kader van de faciliteit en andere fondsen van de Unie, ten opzichte van de gemiddelde potentiële nominale bbp-groei op middellange termijn (tien jaar), uitgedrukt als een verhouding tot het nominale bbp.

begrotingskoers ten belope van 2,7 % van het bbp. Dit laatste is echter het gevolg van de contractieve bijdrage van andere kapitaaluitgaven ten belope van 3,2 % van het bbp, die voornamelijk verband houdt met de in overweging 15 genoemde scherpe verlaging van de subsidies in verband met belastingkredieten voor de renovatie van woningen in 2024. Tegelijkertijd zal de bijdrage van de netto nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven aan de begrotingskoers, die worden beïnvloed door de uitfasering van de huidige energiesteunmaatregelen, naar verwachting expansief zijn met 0,4 % van het bbp, hetgeen erop wijst dat de besparingen van 0,8 % van het bbp van die huidige energiesteunmaatregelen in 2024 volledig worden ingezet voor expansief beleid ter verhoging van de netto lopende uitgaven, waaronder verlaging van de loonbelastingwig. De noodsteunmaatregelen voor energie werden in 2023 en 2024 afgebouwd. Dit is in overeenstemming met hetgeen de Raad heeft aanbevolen. De daarmee samenhangende besparingen zullen naar verwachting echter niet volledig worden gebruikt om het overheidstekort terug te dringen. Het risico bestaat dat dit niet in overeenstemming is met de aanbeveling van de Raad.

(19) Daarnaast heeft de Raad Italië aanbevolen om nationaal gefinancierde overheidsinvesteringen in stand te houden en te zorgen voor een doeltreffende absorptie van subsidies uit hoofde van de faciliteit en van andere Uniefondsen, met name om de groene en de digitale transitie te bevorderen. Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie zullen de nationaal gefinancierde overheidsinvesteringen naar verwachting afnemen van 2,9 % van het bbp in 2023 tot 2,8 % van het bbp in 2024 ([20]). Dit is in overeenstemming met de aanbeveling van de Raad. De overheidsuitgaven die worden gefinancierd met inkomsten uit Uniefondsen, met inbegrip van subsidies uit hoofde van de faciliteit, zullen daarentegen naar verwachting afnemen tot 0,8 % van het bbp in 2024 (tegenover 1,2 % van het bbp in 2023), met name als gevolg van de herstelbijstand voor cohesie en de regio's van Europa (ReactEU).

(20) Op basis van de beleidsmaatregelen die op de afsluitdatum van de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie bekend waren en bij ongewijzigd beleid, wordt in 2025 een overheidstekort van 4,7 % van het bbp verwacht. De toename van het tekort in 2025 is voornamelijk het gevolg van de verwachte verlenging van de verkleining van de loonbelastingwig bij ongewijzigd beleid en een verdere toename van de rente-uitgaven. De overheidsschuldquote stijgt volgens het plan verder tot 141,7 % eind 2025. De verwachte stijging van de schuldquote in 2025 is voornamelijk het gevolg van een minder gunstige verhouding tussen de rentevoet en de groei en een schuldverhogende stock-flow adjustment in verband met de vertraagde kasimpact van door de overheid gesteunde woningrenovatie.

(21) De verhouding tussen de belastinginkomsten en het bbp van Italië is relatief hoog in vergelijking met vergelijkbare lidstaten, waarbij de belasting op arbeid het meeste bijdraagt. Nadat het parlement een machtigingswet heeft aangenomen die voorziet in een breed mandaat voor de hervorming van het belastingstelsel, heeft de regering verschillende uitvoeringsbesluiten vastgesteld. De tot dusver getroffen maatregelen bieden echter geen antwoord op de belangrijkste uitdagingen met betrekking tot het belastingstelsel, en de verlaging van de loonbelastingwig, die maar tot 2024 wettelijk is vastgelegd en met tijdelijke maatregelen wordt gefinancierd, heeft een vrij beperkte reikwijdte. Daarnaast zorgen de uitbreiding van forfaitaire belastingregelingen, onder meer voor zelfstandigen, ervoor dat de horizontale rechtvaardigheid en de efficiëntie van het belastingstelsel achteruitgaan, doordat specifieke groepen belastingbetalers worden bevoordeeld en de groei van bedrijven wordt belemmerd. Hoewel in het kader van het herstel- en veerkrachtplan verschillende belangrijke maatregelen op het gebied van belastingadministratie en -vereenvoudiging, zoals vooraf ingevulde btw-aangiften, worden uitgevoerd, kunnen andere recente maatregelen juist nadelige gevolgen hebben voor de belastingnaleving. Hierbij gaat het onder meer om de termijn van vijf jaar voor het innen van belastingaanslagen, lichtere sancties voor het ontduiken van belastingen en socialezekerheidsbijdragen, en het verlengen van maatregelen die vergelijkbaar zijn met belastingamnestie. Ook moet grondig worden nagegaan welk effect het systeem van voorafgaande afspraken tussen de belastingplichtige en de overheid over de fiscale verplichtingen van kleine ondernemers heeft op de belastingnaleving. In het algemeen zou voor een meer structurele en groeivriendelijke hervorming van het belastingstelsel de belastingdruk moeten worden verlegd van productieve factoren naar andere bronnen die minder schadelijk zijn voor de groei. Er zijn in dit verband nog geen details bekend over de geplande stroomlijning van de belasting over de toegevoegde waarde, terwijl de bijwerking van kadastrale waarden, die grotendeels achterhaald zijn en afwijken van de marktwaarden, niet was opgenomen in de machtigingswet voor de belastinghervorming. Daarnaast is sprake van aanzienlijke inkomstenderving met betrekking tot openbare concessies, waaronder stranden. Bovendien zou het Italiaanse belastingstelsel, ondanks de relatief hoge inkomsten uit milieubelastingen, de groene transitie beter kunnen ondersteunen, met name door de belasting af te stemmen op de CO_2-emissies van energiebronnen en voertuigen, waaronder bedrijfswagens.

([20]) Indien wordt afgerond op de eerste decimaal is het verschil tussen 2024 en 2023 0,0 procentpunt.

(22) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt b), van Verordening (EU) 2021/241 en criterium 2.2 van bijlage V bij die verordening bevat het herstel- en veerkrachtplan een uitgebreide reeks elkaar versterkende hervormingen en investeringen die uiterlijk in 2026 moeten zijn uitgevoerd. Verwacht wordt dat die hervormingen en investeringen helpen bij het doeltreffend aanpakken van alle of een aanzienlijk deel van de uitdagingen die in de desbetreffende landspecifieke aanbevelingen zijn vastgesteld. Om het concurrentievermogen van Italië op lange termijn te stimuleren door middel van de groene en de digitale transities, en tegelijk sociale rechtvaardigheid te waarborgen, is het van essentieel belang om binnen deze krappe termijn snel werk te maken van de doeltreffende uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk. Om de toezeggingen van het herstel- en veerkrachtplan uiterlijk in augustus 2026 na te komen, is het voor Italië van essentieel belang de hervormingen te blijven doorvoeren en de investeringen te versnellen door de bijbehorende uitdagingen aan te gaan en voor een sterke bestuurlijke capaciteit te zorgen. Met name investeringen, die sterk zijn geconcentreerd tegen het einde van de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, verdienen bijzondere aandacht. De systematische betrokkenheid van lokale en regionale autoriteiten, sociale partners, het maatschappelijk middenveld en andere relevante belanghebbenden blijft belangrijk om te zorgen voor een breed gevoelde verantwoordelijkheid voor de succesvolle uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan.

(23) In het kader van de tussentijdse evaluatie van de cohesiebeleidsprogramma's moet Italië overeenkomstig artikel 18 van Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad ([21]) elk programma ondersteund door het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO), het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+), het Cohesiefonds en het Fonds voor een rechtvaardige transitie uiterlijk in maart 2025 toetsen aan onder meer de uitdagingen zoals benoemd in de landspecifieke aanbevelingen 2024, en zijn nationale energie- en klimaatplan. Die toetsing vormt de basis voor de definitieve toewijzing van de financiering van de Unie die in elk programma is opgenomen. Hoewel Italië vooruitgang heeft geboekt bij de uitvoering van de cohesiebeleidsprogramma's en de Europese pijler van sociale rechten, blijven er uitdagingen bestaan en blijft er sprake van regionale verschillen tussen het noorden/midden en het zuiden van het land. Een snellere uitvoering van de programma's van het cohesiebeleid, samen met een vergroting van de administratieve capaciteit, op nationaal en met name op subnationaal niveau, is van cruciaal belang. De in de programma's overeengekomen prioriteiten blijven relevant. Naast de maatregelen voor bestuurlijke capaciteit, is het van bijzonder belang dat snel wordt geïnvesteerd in onderzoek, innovatie en concurrentievermogen, met name in de minder ontwikkelde regio's, in combinatie met plannen voor infrastructuurontwikkeling en regionale strategieën voor slimme specialisatie. Italië moet in het zuiden de kwaliteit van essentiële openbare diensten, met name water- en afvaldiensten, blijven verhogen, onder meer door aan te moedigen dat er één exploitant per regio is. Het blijft belangrijk om bij- en omscholing te stimuleren, onder meer met het oog op de groene transitie, door het aantal afgestudeerden in het tertiair onderwijs en het percentage volwassenen dat een opleiding volgt te verhogen. Met name in het zuiden blijft het een prioriteit om het aantal jongeren dat geen werk heeft en geen onderwijs of opleiding volgt te verlagen door het onderwijsstelsel te verbeteren en het actieve arbeidsmarktbeleid doelgerichter te maken. Bovendien is het nodig om de arbeidsparticipatie van vrouwen te blijven ondersteunen door het aanbod van betaalbare en hoogwaardige kinderopvang te vergroten. Italië zou ook gebruik kunnen maken van het platform voor strategische technologieën voor Europa, dat is vastgesteld bij Verordening (EU) 2024/795 van het Europees Parlement en de Raad ([22]), om de transformatie van industriële ecosystemen te ondersteunen, met name in het zuiden. Doeltreffend optreden kan de vorm aannemen van industriebeleid ter ondersteuning van de ontwikkeling en toepassing van strategische technologieën, in het bijzonder op het gebied van digitale innovatie, schone energie en efficiënt gebruik van hulpbronnen, met name in de sectoren die al sterk aanwezig zijn in het zuiden, zoals de automobiel- en luchtvaartindustrie. Het strategisch plan voor de nieuwe speciale economische zone voor het zuiden zou een coherent kader kunnen worden om de innovatie en productiviteit van het bedrijfsleven te stimuleren door zich te richten op kritieke projecten en de onderlinge integratie van waardeketens te versterken.

(24) Naast de economische en sociale uitdagingen die met het herstel- en veerkrachtplan en andere Uniemiddelen worden aangepakt, heeft Italië te maken met verschillende extra uitdagingen in verband met belastingen, demografie (met inbegrip van de gevolgen daarvan voor de houdbaarheid van de overheidsfinanciën), de industriestrategie en het mededingingsbeleid.

(25) Italië heeft van alle lidstaten een van de oudste bevolkingen en een van laagste geboortecijfers, en de leeftijd waarop vrouwen hun eerste kind krijgen, ligt boven het gemiddelde. De migratiebalans blijft positief, maar compenseert het lage geboortecijfer niet meer. Als gevolg daarvan blijft de bevolking in de beroepsgeschikte leeftijd afnemen, waardoor het groeipotentieel wordt beperkt. Ongunstige demografische ontwikkelingen zullen naar verwachting tot 2040 leiden tot meer pensioenuitgaven ten opzichte van het bbp, hetgeen nog wordt verergerd door de vervroegde-uittredingsregelingen die de afgelopen jaren zijn ingevoerd. Op langere termijn zullen de pensioenuit-

([21]) Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds Plus, het Cohesiefonds, het Fonds voor een rechtvaardige transitie en het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur en de financiële regels voor die fondsen en voor het Fonds voor asiel, migratie en integratie, het Fonds voor interne veiligheid en het instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid (PB L 231 van 30.6.2021, blz. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([22]) Verordening (EU) 2024/795 van het Europees Parlement en de Raad van 29 februari 2024 tot oprichting van het platform voor strategische technologieën voor Europa (STEP) en tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG en Verordeningen (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) nr. 1303/2013, (EU) nr. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 en (EU) 2021/241 (PB L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

gaven naar verwachting geleidelijk dalen, mede dankzij de pensioenhervorming van 2011, die onder meer vervroegde-uittredingsregelingen beperkt, mits deze volledig wordt toegepast. Een sterkere en inclusievere arbeidsmarkt, met name voor vrouwen en jongeren, gecombineerd met hoogwaardigere werkgelegenheid, ook in de zin van minder armoede onder werkenden en betere toegang tot sociale bescherming voor mensen met atypisch werk, kan de demografische uitdaging helpen verlichten. Daarbij kan gezinsbeleid, waaronder maatregelen om het evenwicht tussen werk en privéleven en gelijke kansen te bevorderen en voor toegankelijke en hoogwaardige opvangdiensten te zorgen, ook een belangrijke rol spelen. Bovendien kan migratie ook worden benut om de demografische achteruitgang tegen te gaan, met name op korte en middellange termijn. Hoewel door de in 2024 getroffen maatregelen meer onderdanen van derde landen tot Italië worden toegelaten en de erkenning van buitenlandse diploma's eenvoudiger is geworden, blijft het van groot belang hoogopgeleide werknemers en studenten aan te trekken en te behouden om de braindrain en de demografische trends tegen te gaan. In dit verband zouden al deze maatregelen ook bijdragen tot opwaartse sociale convergentie, in overeenstemming met de tweede analyse van de diensten van de Commissie op basis van de kenmerken van het kader voor sociale convergentie, dat werd getest in 2024. Overeenkomstig artikel 3, lid 3, punt b), van Verordening (EU) 2024/1263 moet het Europees Semester toezicht door de Commissie op de uitvoering van de werkgelegenheidsrichtsnoeren omvatten, onder meer door middel van een kader dat risico's voor sociale convergentie opspoort.

(26) De economie van het zuiden van Italië heeft bijgedragen tot het herstel na COVID-19. Toch leveren de economische activiteiten in de zuidelijke regio's doorgaans nog steeds minder toegevoegde waarde op dan die in de regio's in het midden/noorden van het land. Bovendien zal de uitvoer van het zuiden naar verwachting in het bijzonder worden getroffen door decarbonisatie-inspanningen. Verschillende beleidsmaatregelen, met name fiscale prikkels, ondersteunen economische activiteiten in het zuiden. In 2023 heeft Italië één speciale economische zone voor het zuiden gecreëerd, waarbij de verantwoordelijkheid voor de voorgaande zones vanaf 1 maart 2024 wordt samengebracht bij één orgaan binnen het voorzitterschap van de Raad van Ministers. Het strategisch plan voor deze zone wordt naar verwachting uiterlijk op 31 juli 2024 goedgekeurd. Met de faciliteit en andere Uniemiddelen wordt bijgedragen aan investeringen en hervormingen in zuidelijke regio's. Er is een industriële en ontwikkelingsstrategie voor het zuiden nodig om de bestaande beleidsmaatregelen doelgerichter te maken en de toegevoegde waarde van Unie- en nationale investeringen te verhogen. In dit verband beschikt het zuiden over een aanzienlijk potentieel in een aantal sectoren, bijvoorbeeld de logistiek in het Middellandse Zeegebied en waardeketens voor hernieuwbare energie. Bovendien is het versterken van de banden tussen de wetenschap en het bedrijfsleven om wetenschappelijke kennis om te zetten in praktische oplossingen van cruciaal belang voor industriële revitalisering en voor de positionering van het zuiden in mondiale waardeketens. Een verdere institutionalisering van de rol van bureaus voor technologieoverdracht zal daarvoor van groot belang zijn, met name in het zuiden, bijvoorbeeld door de administratieve capaciteit te versterken. Het aanwijzen en selecteren van die strategische sectoren in een ontwikkelingsstrategie is een relevante factor voor het vergroten van het concurrentievermogen van zuidelijke regio's, met een positief effect op nationaal niveau. Door bestaande beleidsmaatregelen en geplande investeringen op deze sectoren te richten, kan de economische invloed ervan verder worden vergroot.

(27) Een verbetering van het ondernemingsklimaat zou ondernemerschap vergemakkelijken, en betere randvoorwaarden op het gebied van de mededinging zouden leiden tot een doelmatigere toewijzing van middelen, tot verbetering van het concurrentievermogen en tot een toename van de productiviteit. Meer concurrentie en verbeterde sectorale regelgeving zouden ook ten goede komen aan de consument en de overheidsfinanciën, waarmee wordt bijgedragen tot de aanpak van de Italiaanse kwetsbaarheden van een hoge staatsschuld en een zwakke productiviteitsgroei, zoals vermeld in overweging 10. Italië is van start gegaan met de uitvoering van de jaarlijkse wetten inzake mededinging voor 2021 en 2022, die zal moeten worden voortgezet. Overeenkomstig de Italiaanse wetgeving voorziet het Italiaanse herstel- en veerkrachtplan in de vaststelling van een jaarlijkse wet inzake mededinging. Daarin worden echter niet alle sectoren gespecificeerd waarop de jaarlijkse mededingingswetgeving betrekking kan hebben. Er is met name een wetgevingsinitiatief nodig, op basis van een gedegen regelgevingseffectbeoordeling, voor de detailhandel (met name over de regels voor het oprichten van nieuwe winkels en verkoopbevordering), voor gereglementeerde beroepen (met name om de voorwaarden voor toegang daartoe te versoepelen) en voor spoorwegen (om gunning van opdrachten voor regionaal vervoer en intercitydiensten concurrerend te maken). Bovendien is er volgens de Italiaanse mededingingsautoriteit nog steeds sprake van aanzienlijke belemmeringen voor de mededinging in een aantal andere sectoren, zoals postdiensten, geneesmiddelen, kamers van koophandel en passagiersvervoer in voertuigen met chauffeur.

(28) Aangezien de economieën van de lidstaten van de eurozone in hoge mate met elkaar zijn verweven en zij collectief bijdragen tot de werking van de economische en monetaire unie, heeft de Raad in 2024 de lidstaten van de eurozone aanbevolen actie te ondernemen, onder meer door middel van hun herstel- en veerkrachtplannen, teneinde uitvoering te geven aan de aanbeveling van 2024 over de eurozone. Voor Italië dragen de aanbevelingen 1, 2, 3 en 4 bij tot de uitvoering van de eerste, tweede, derde en vierde aanbeveling die zijn vastgesteld in de aanbeveling van 2024 over de eurozone.

(29) In het licht van de diepgaande evaluatie van de Commissie en conclusies betreffende het bestaan van onevenwichtigheden zijn de aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 in de aanbevelingen 1, 2, 3 en 4 weergegeven. Het in aanbeveling 1 bedoelde beleid helpt om kwetsbaarheden in verband met de hoge overheidsschuld aan te pakken. Het in de aanbevelingen 2, 3 en 4 bedoelde beleid helpt om de kwetsbaarheden in verband met een zwakke productiviteitsgroei aan te pakken, waarmee bij uitbreiding de potentiële bbp-groei wordt ondersteund en daarmee ook wordt bijgedragen tot de aanpak van aanbeveling 1. De aanbevelingen 1, 2, 3 en 4 dragen bij tot zowel de aanpak van onevenwichtigheden als de uitvoering van de aanbeveling over de eurozone, in overeenstemming met overweging 28,

BEVEELT AAN dat Italië in 2024 en 2025 de volgende acties onderneemt:

1. het budgettair-structurele plan voor de middellange termijn tijdig indienen; in overeenstemming met de vereisten van het hervormde stabiliteits- en groeipact de groei van de netto-uitgaven in 2025 beperken tot een percentage waarmee, onder meer, de overheidsschuld op de middellange termijn op een plausibel neerwaarts traject komt en het overheidstekort in de richting van de referentiewaarde van 3 % van het bbp wordt teruggedrongen; het belastingstelsel beter afstemmen op groei, met de nadruk op het verkleinen van de loonbelastingwig en in overeenstemming met de doelstellingen inzake budgettaire houdbaarheid, onder meer door de belastinguitgaven te verminderen en de kadastrale waarden bij te werken, en daarbij de billijkheid en progressiviteit te waarborgen en de groene transitie te ondersteunen;

2. versterken van de bestuurlijke capaciteit om Uniemiddelen te beheren, investeringen versnellen en het momentum in de uitvoering van hervormingen handhaven; de bijbehorende uitdagingen aanpakken teneinde een verdere snelle en effectieve uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk, mogelijk te maken, en ervoor zorgen dat de hervormingen en investeringen uiterlijk in augustus 2026 worden voltooid; de uitvoering van de cohesiebeleidsprogramma's versnellen; in het kader van de tussentijdse evaluatie van die programma's gericht blijven op de overeengekomen prioriteiten, en daarbij de kansen die het platform voor strategische technologieën voor Europa biedt om het concurrentievermogen te verbeteren, in overweging nemen;

3. negatieve demografische trends aanpakken om de effecten daarvan op het groeipotentieel te beperken, onder meer door werknemers met de juiste vaardigheden aan te trekken en te behouden en door uitdagingen op de arbeidsmarkt aan te pakken, met name voor vrouwen en jongeren en wat betreft armoede onder werkenden, met name werkenden met atypische arbeidsovereenkomsten;

4. een industriële en ontwikkelingsstrategie vaststellen om de regionale verschillen te verkleinen door de huidige beleidsmaatregelen te stroomlijnen en rekening te houden met belangrijke infrastructuurprojecten en strategische waardeketens; resterende beperkingen voor de mededinging aanpakken, met name in de detailhandel en met betrekking tot gereglementeerde beroepen en de spoorwegen.

Gedaan te Luxemburg, 21 oktober 2024.

Voor de Raad

De voorzitter

NAGY I.